

INFORME: RECERCA INFERMERA

Grup de treball “Recerca Infermera” -Comissió Permanent de la Professi3 Infirmiera
– 18 de desembre de 2012 -

Assumpci3 Gonzalez Mestre
Direcci3 Estrat3gica d'Infermeria

J3lia Esteve Reig
Portaveu del Grup de Recerca Infirmiera, CPIC

Suport t3cnic:
Montse S3nchez Navas

Introducció

El Consell de la Professi3n Infermera de Catalunya (CPIC), en la reuni3n celebrada al Departament de Salut el dimarts 28 de març de 2012, va aprovar la proposta presentada per la senyora Assumpci3n Gonzalez de constituci3n de grups de treball per a l'any 2012 i 2013 en què els portaveus havien de ser membres del CPIC, designats pel president del Consell.

La designaci3n dels portaveus per a cada grup es va fer en la reuni3n del dia 24 d'abril de 2012 a la sala P2S del Departament de Salut.

- Grup 5. Recerca Infermera
- Portaveu: Júlia Esteve Reig

Objectiu del Grup de Recerca: Objectivar el que s'ha fet i el que s'ha aconseguit en el nivell de recerca.

En aquesta reuni3n es va lliurar el document [La recerca infermera en cures de la salut a Catalunya](#) (Secretaria d'Estratègia i Coordinaci3n. Direcci3n Estratègica d'Infermeria. Departament de Salut, 2011.)

La composici3n i constituci3n del Grup de Recerca Infermera va quedar ajornada fins a la celebraci3n de la reuni3n prevista amb la doctora Marta Aymerich, responsable de Recerca del Departament de Salut.

Posteriorment es va acordar no constituir cap grup de recerca, prioritzar com objectiu fomentar la contribuci3n de les infermeres en les estructures de recerca en salut i convocar, a una única reuni3n, un grup de participaci3n format per infermeres expertes en recerca amb l'objectiu de recollir les seves aportacions a la proposta de Pla estratègic de recerca i innovaci3n en salut 2012-2015. Així mateix es va acordar que Assumpci3n Gonzalez i Júlia Esteve elaborarien un informe dels fets.

Consideracions

Després d'analitzar el document "La recerca infermera en cures de la salut a Catalunya" i de mantenir la reuni3n amb la doctora Marta Aymerich, es considera que:

1. La recerca i innovaci3n infermera forma part de la recerca i innovaci3n en salut, i per tant ha d'estar integrada en l'estratègia de recerca i innovaci3n en salut del Departament de Salut, on s'especifiquen els objectius estratègics, els eixos d'actuaci3n i les accions pel que fa a les necessitats del sistema de salut i, conseqüentment, orienta el seu finançament i la futura avaluaci3n.
2. Cal valorar la important aportaci3n i l'actualitat del document "La recerca infermera en cures de la salut a Catalunya", que és fruit del treball i la discussi3n d'un grup d'infermeres de Catalunya que es dediquen a la recerca en diferents àmbits (assistencial, docent i gestor) i l'objectiu últim del qual ha estat establir el posicionament del Departament de Salut vers el plantejament de la recerca infermera en cures de la salut.

Quant a la reunió celebrada amb la doctora Marta Aymerich, el dia 22 de maig, es va fer palesa la importància de la participació de professionals d'infermeria en el debat de la proposta del Pla de recerca i la innovació en ciències de la salut de Catalunya, i la conveniència de les aportacions d'aquests professionals.

A la mateixa reunió, es va acordar convocar un grup de participació format per professionals d'infermeria experts en recerca, al qual la doctora Marta Aymerich presentaria el Pla de recerca; posteriorment en recolliria les aportacions.

La selecció dels membres del grup de participació es va fer d'acord amb els criteris següents:

- Quatre persones del Departament de Salut.
- Cinc portaveus dels grups de treball del Consell de la Profesió Infermera de Catalunya (membres del Consell de la Profesió Infermera de Catalunya).
- Vuit membres experts en recerca, dels quals tres (més una de les portaveus) són membres del grup de treball que va elaborar el document "La recerca infermera en cures de la salut a Catalunya".

Grup de participació

El grup de participació va quedar constituït per les 17 persones que es llisten a continuació i a les quals es va convocar el dimecres 13 de juny de 2012 al Departament de Salut.

Nom	
Marta Aymerich	Departament de Salut
Carles Miquel	Departament de Salut
Assumpció Gonzalez	Departament de Salut
Montserrat Sánchez	Departament de Salut
Júlia Esteve Reig	Portaveu del grup Recerca Infermera
Lluís Cabado	Portaveu del grup Assignació Infermeres Soci Sanitari
Amèlia Guilera	Portaveu del grup Nova Formació, Especialitats i Formació Continuada
Guadalupe Figueiras	Portaveu del grup Assignació Infermeres Atenció Primària
M. Dolors Llorens	Portaveu del grup Indicadors d'Avaluació
Cristina Monforte	Directora del Departament d'Infermeria. UIC
Eduard Zabaleta	Institut Universitari d'Investigació en Atenció Primària (IDIAP Jordi Gol)
Carme Fuentelsaz	Hospital Vall d'Hebron. Àrea d'Assessoria i Formació, Investén-ISCIII
Adela Zabalegui	Directora d'Infermeria de l'Hospital Clínic de Barcelona
Lourdes Garcia Vinyets	Coordinadora del programa de doctorat. Escola Universitària d'Infermeria (UB)
Mireia Subirana	Directora de Cures del Consorci Hospitalari de Vic
Montserrat Gea	Consell de Col·legis d'Infermeres i Infermers de Catalunya
Mercè Salvat	Associació Catalana d'Infermeria

A la reunió celebrada el dimecres 13 de juny de 2012 al Departament de Salut van assistir:

Marta Aymerich
Assumpció Gonzalez
Montserrat Sánchez
Júlia Esteve Reig
Lluís Cabado
Carme Fuentelsaz
Montserrat Gea
Cristina Monforte
Mercè Salvat
Mireia Subirana
Edurne Zabaleta

La senyora Assumpció Gonzalez Mestre va iniciar la sessió agraint l'assistència a tothom i va explicar l'objectiu de la sessió.

La doctora Marta Aymerich va presentar el document "Estratègia de recerca i innovació en salut 2012-2015" especificant que aquest és un document viu i va demanar la participació amb aportacions per part dels membres del grup.

Una vegada finalitzada la presentació es va obrir un debat que va ser molt participatiu per part dels assistents. Per facilitar les aportacions, es va acordar que es faria arribar el document per correu electrònic a tots els membres del grup, tant als que van assistir a la reunió com als que per diferents motius no els va ser possible i van excusar l'assistència. Els membres que ho consideressin oportú, podien fer arribar les seves esmenes per escrit.

La senyora Assumpció Gonzalez, en cloure la sessió, va manifestar la conveniència d'incorporar un professional infermer en el Consell Assessor de Recerca i Innovació en Salut.

El document [Pla estratègic de recerca i innovació de salut 2012-2015](#) es va lliurar el mateix dia 13 de juny de 2012. Es va acordar el dia 20 de juny de 2012 com a data límit per fer arribar les aportacions a Montserrat Sánchez, que actuava com a secretària.

En el termini establert es van rebre esmenes amb propostes per part de:

Montserrat Gea
Cristina Monforte
Mireia Subirana
Edurne Zabaleta
Col·legi Oficial d'Infermeres i Infermers de Barcelona

Aquestes esmenes van ser lliurades a la doctora Marta Aymerich.

Resum de les esmenes

Les esmenes s'han organitzat en dues tipologies: esmenes de substitució i esmenes d'addició. A més, s'hi ha afegit un tercer apartat denominat comentaris en què es transcriuen literalment els comentaris que constaven en els documents.

Esmena de substitució

Paraula/frase	Substituir per	Pàgina
recerca biomèdica	recerca bàsica	4, 5, 8, 7, 13, 15
medicina	ciències de la salut	4, 5, 9, 15
biomèdics	biosanitaris	11,13
tecnologies mèdiques	tecnologies sanitàries	11
individus	persones	4

Esmena d'addició

Fragment:	Nova proposta:	Pàg.	Par.	Línia
Recerca clínica: (...) de la malaltia i les lesions, així com el manteniment i la millora de la salut i la qualitat de vida de les persones en les diferents etapes de la vida	així com el manteniment	4	3	2
(...) entre els camps de la medicina, i entre la medicina, les ciències infermeres, l'enginyeria, les ciències físiques i naturals, la tecnologia	les ciències infermeres	4	5	6
La recerca en salut és multidimensional	La recerca en salut és multidisciplinari i multidimensional	4		
Recerca clínica: és la recerca que té per propòsit millorar el diagnòstic i tractament (inclosa la rehabilitació i els tractaments pal·liatius) de la malaltia i les lesions, i la millora de la salut i la qualitat de vida dels individus en les diferents etapes de la vida.	Recerca clínica: és la recerca que té per propòsit millorar el diagnòstic, el tractament i les cures (inclosa la rehabilitació i els tractaments pal·liatius) de la malaltia i les lesions, les cures infermeres, així com la millora de la salut i la qualitat de vida dels individus en les diferents etapes de la vida.	4		

(...) com ara la nanotecnologia o les tecnologies de la informació i la comunicació (TIC). De fet, la recerca interdisciplinària és més important ara que mai, entre els camps de la medicina, i entre la medicina, l'enginyeria, les ciències físiques i naturals, la tecnologia, les matemàtiques, la biologia molecular, les humanitats i les ciències socials.	(...) com ara la nanotecnologia o les tecnologies de la informació i la comunicació (TIC). De fet, la recerca interdisciplinària és més important ara que mai, entre les disciplines que es dediquen a la salut (medicina, infermeria, fisioteràpia, etc.) , i l'enginyeria, les ciències físiques i naturals, la tecnologia, les matemàtiques, la biologia molecular, les humanitats i les ciències socials.	4		
(...) el segon, facilitaria la translació del nou coneixement de la recerca clínica i de salut pública cap a la presa de decisions proposant-se garantir que els nous tractaments i la resta de coneixements realment arribin als pacients o poblacions als quals van destinats.	(...) el segon, facilitaria la translació del nou coneixement de la recerca clínica i de salut pública cap a la presa de decisions proposant-se garantir que els nous tractaments i cures infermeres (a partir d'ara cures) així com la resta de coneixements realment arribin als pacients o poblacions als quals van destinats.	4		
(...) en la prevenció de la malaltia o el manteniment i la recuperació de la salut. ¹	el manteniment	5	2	4
(...) noves tecnologies diagnòstiques, noves intervencions, nous protocols assistencials	noves intervencions	5	3	4
(...) nous models organitzatius, noves estratègies de promoció de la salut que siguin més eficaços i sostenibles	noves estratègies de promoció de la salut	5	3	5
Cal potenciar la cultura de la translació entre els investigadors i els professionals de la salut per optimitzar els recursos de què es disposa i obtenir noves teràpies, noves tecnologies diagnòstiques, nous protocols assistencials, nous models organitzatius, que siguin més eficaços i sostenibles.	Cal potenciar la cultura de la translació entre els investigadors i els professionals de la salut per optimitzar els recursos de què es disposa i obtenir noves teràpies, noves tecnologies diagnòstiques, noves cures , nous protocols assistencials, nous models organitzatius, que siguin més eficaços i sostenibles	5		
Gràfic pàg. 6	Afegir "promoció de la salut" en el gràfic 6, a l'apartat de "Millora de".	6	Gràfic	
(...) noves teràpies, noves tecnologies diagnòstiques, nous protocols assistencials	(...) noves teràpies, noves tecnologies diagnòstiques, noves cures , nous protocols assistencials	6		
Segueix havent-hi una gran desproporció entre la capacitat de generació de coneixement	(...) la capacitat d'objectivar l'impacte de la recerca en la societat	10	1	3

Segueix havent-hi una gran desproporció entre la capacitat de generació de coneixement, la capacitat d'objectivar l'impacte de la recerca en la societat	la capacitat de generació de coneixement, la capacitat d'objectivar l'impacte de la recerca en la societat	10	1	3
Debitats Manca de plantejament multidisciplinari i de territori	Manca de plantejament multidisciplinari i de territori	13	1	5
Orientació de l'estratègia de recerca i innovació en salut cap al 2015	(...) Manca de plantejament multidisciplinari i de territori 2015. Visió integral i cost efectiu per territori	13	2	5
1.3 Reunir periòdicament el Consell Assessor de Recerca i Innovació en Salut	amb representació dels diferents professionals de la salut implicats en la recerca.	16	Eix 1	1.3
11) 2.3 Elaboració del mapa de la recerca en salut de Catalunya que pugui servir per guiar les possibles sinergies i col·laboracions entre grups	multidisciplinaris.	16	Eix 2	2.5
9) Eix 2	- Identificació proactiva de grups de recerca novells amb potencial per esdevenir excel·lents	17	Eix 2	2.1
10) Eix 3: Potenciar la Catalunya BioRegió	3.7 Promoure una visió integral i un cost efectiu de la recerca per territori	18	Eix 3	3.7

Comentaris

Respecte a: Esmena prevenció de la malaltia o la recuperació de la salut. ²	Comentari Segons això, quedarien fora els PADES, socio-sanitaris, etc., on el resultat no és ni la prevenció ni la curació. Per tant, no hi estem d'acord. La innovació també es pot aplicar en la millora de la qualitat de vida de les persones amb malaltia crònica o pacients terminals-moribunds, etc.	Pàg 5
Els instituts i els centres de recerca en salut.	Caldria parlar de la recerca en atenció primària.	8
5.5 Potenciació de les activitats d'innovació (especialment de procés i organitzativa) a l'atenció primària, mitjançant la col·laboració amb l'IDIAP Jordi Gol.	Aquí surt per primera vegada l'IDIAP Jordi Gol. Potser se n'hauria de parlar abans, a l'apartat "Els instituts i els centres de recerca en salut".	19
El Consell Assessor de Recerca i Innovació en Salut	Creiem que és imprescindible la representació de la recerca infermera en aquest Consell Possibilitat d'incloure alguna infermera en aquest òrgan assessor.	20
Esmena general.	El marcat i explícit enfocament biomèdic del document fa que no hi hagi cap referència a estratègies de recerca per desenvolupar coneixement científic sobre intervencions que contribueixin a integrar metodologies de la promoció de la salut.	20

Recomanacions

El Consell de la Professi3n Infermera de Catalunya assumeix (aprovat pel Consell de la Professi3n Infermera de Catalunya en la reuni3n del plenari del 18-12-2012)

- El document [La recerca infermera en cures de la salut a Catalunya](#) i de manera espcfica la posici3n que consta en el punt 2.1:

La recerca infermera s'ha de veure com un element necessari dins de la recerca assistencial i en serveis. Per tant, ha d'assolir un paper cada cop m3s important dins de la recerca en ci3ncies de la salut, aportant coneixement per a la millora de la pr3ctica assistencial dels infermers i infermeres i de la salut de la ciutadania en general.

- El [Pla estrat3gic de recerca i innovaci3n de salut 2012-2015](#) com a instrument mitjançant el qual l'Administraci3n de la Generalitat de Catalunya exerceix la tasca de planificaci3n, foment i coordinaci3n de la recerca i la innovaci3n del pa3s.

- Que en un moment de complexitat i crisi econ3mica global cal prioritzar els esforços, i concentrar els recursos. La cooperaci3n i la coordinaci3n de tots els agents del sistema de salut s3n elements imprescindibles per a la millora de l'efici3ncia i l'efic3cia de la recerca i per assolir un nivell alt de generaci3n de coneixement d'excel.l3ncia i de capacitat d'incorporar-lo a la societat.

- Que totes les disciplines de coneixement s3n imprescindibles per generar valor i la col.laboraci3n estructural (centres) i funcional (projectes), i la cooperaci3n per assolir l'excel.l3ncia cientffica, l'efici3ncia en l'3s dels recursos p3blics i la generaci3n de valor, entre els agents d'aquestes disciplines 3s imprescindible per al progr3s i benestar dels individus i de la poblaci3n.

Propostes

- Considerar la disciplina infermera com un camp espcfic d'investigaci3n i invertir-hi de manera especial, aportant els recursos necessaris per a la recerca en cures infermeres.

- Incorporar la representaci3n dels professionals d'infermeria en els 3rgans de presa de decisions, tant en l'3mbit nacional com institucional. Per identificar necessitats, marcar prioritats, definir estrat3gies i avaluar l'efic3cia dels procediments cl3nics i de les intervencions, cal la participaci3n interdisciplin3ria i no es pot obviar la infermeria com una de les disciplines que es dediquen a la salut.

- Potenciar des de cada centre, d'acord amb les seves caracterfstiques i possibilitats, la interrelaci3n entre recerca, innovaci3n i assist3ncia, ja que la recerca i la innovaci3n s3n activitats íntimament relacionades amb l'exercici de la professi3n; vetllar per l'aprofitament dels seus recursos humans i materials; facilitar el temps i recursos necessaris per impulsar els projectes, i evitar les activitats improductives.

- Definir les línies prioritàries de recerca i potenciar la difusió i la utilització de la recerca en cures infermeres per disminuir el desequilibri entre el coneixement basat en la investigació i la seva aplicació a la pràctica.
- Desenvolupar unes cures basades en l'evidència a través de la implementació i l'avaluació dels resultats. Cal avaluar l'eficàcia de les intervencions infermeres.

Consideració final

Com a comentari final volem assenyalar que en la darrera versió del document Pla estratègic de recerca i innovació en salut 2012-2015, aprovada per acord de Govern el 16 d'octubre de 2012, s'han incorporat la gran majoria de les esmenes presentades.

Així mateix, a partir del mes de setembre de 2012, s'ha incorporat al Consell Assessor de Recerca i Innovació en Salut la doctora Cristina Monforte, directora del Departament d'Infermeria i vicedegana de la Facultat de Medicina i Ciències de la Salut de la Universitat Internacional de Catalunya.